

Läsnyckel

Det ringer, det ringer

av Anna Holmström Degerman

illustrerad av Tobias Johansson

Hegas arbetsmaterial heter nu Läsnycklar – med lite mer fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt, och på flera plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Det ringer, det ringer är en norrländsk sommarlovshistoria, där myggen surrar över myrens alla hjortron och åskan dånar utanför fönstren. Isa hälsar på hos mormor, men allt är inte som vanligt. Märkliga sms och drömmar pochar på uppmärksamhet och när den urkopplade telefonen börjar ringa tätnar mysteriet. Isa börjar tro att hon blivit galen, men hon känner sig inte galen, även om galna saker sker runt omkring. Det är tur att hon lär känna Robin med det sneda leendet och hans farmor Anita. De lyssnar utan att skratta.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t.ex. boksamtal. En del av svaren på frågorna finns i texten, medan det till andra inte finns något självklart svar alls. Därför finns det heller inget facit i läsnyckeln. Det viktigaste är att du och dina elever tillsammans och/eller enskilt reflekterar över texten, frågorna och uppgifterna. När ni sedan samtalar om texterna utifrån era olika perspektiv blir tolkningen breddad, och förståelsen för texten, och för händelserna i den, fördjupad.

Före läsningen

Titta på omslagets fram- och baksida. Vilken stämning ger bildspråket och färgerna i illustrationerna?

Vilken slags natur är det som skymtar i bakgrunden?

Vad är det med mobilen, tror du?

Efter läsningen

Arbeta med uppgifterna tillsammans med andra som läst *Det ringer, det ringer* eller fundera själv och skriv ner dina tankar som en analys av boken. Det finns sällan några rätta svar, utan man kan tolka berättelsen olika.

Det ringer, det ringer

En boktitel ska fånga läsarens uppmärksamhet och locka till läsning. Vad tycker du om titeln författaren valt att ge boken? Hade den kunnat heta något annat? Jämför era förslag i klassen. Finns det några du tycker passar bättre än andra? Vad är det du fastnar för hos dessa?

En bok i Isas smak?

Isa gillar böcker som känns på riktigt. Spöken, drakar och vampyrer är inte hennes grej. Hennes bästa vän Ella har försökt få henne att läsa både Twilight och Harry Potter men det går inte. Hon måste kunna tro att det är sant för att gilla det hon läser. Tror du att Isa hade gillat *Det ringer, det ringer* om hon läst den? Varför/varför inte? Vad tycker du om den sorts böcker Isa ogillar? Är det viktigt för dig att en bok känns sann? Kan en fantasy eller spökhistoria kännas sann?

Für Elise i ton och bild

Beethovens *Bagatell i a-moll* eller *Für Elise*, som stycket också kallas, spelar en viktig roll i berättelsen. Lyssna på den. Hur är stämningen i stycket? Teckna/måla en scen ur berättelsen som du tycker speglar stämningen i musiken.

Motpoler

Anita och Isas mormor är två väldigt olika personer. För att sätta ord på deras olikheter och eventuella likheter ska du få arbeta med en modell. Rita två stora cirklar på ett papper. Låt cirkelarna överlappa varandra i mitten, så att tre fält bildas. Skriv *Anita* i den ena cirkeln och *Mormor* i den andra. I vardera fältet samlar du nu ord du associerar med respektive person. I mitten skriver du ner ord som du tycker passar in på båda.

Efterlyses!

Låt oss anta att Anita eller mormor försvinner lika plötsligt som Sonja en gång i tiden gjorde. En efterlysning utfärdas och runt om i bygden hänger lappar, där den efterlyste beskrivs ingående. Använd dig av cirkel-modellen i uppgiften ovan och skriv vad som står att läsa på lapparna.

Ella och sveket

Isa är arg, så arg som man bara kan bli på sin bästa vän. Vad är det Ella gjort?

Hade du handlat annorlunda om du varit Ella? Svek är något stort och hemskt, men vad är ett svek? Hur sviker man? Hur känns det att bli sviken? Kom med förslag och diskutera.

Sonja och mormor Elise

Isas mormor förlorade sin mamma för många år sedan, men det dröjer många år innan hon får reda på vad som verkligen hände. Hur är Isas mormors relation till sin mamma? Hur uttrycks det i texten? Vilken betydelse tror du att begravningen får för mormor? Varför låter Anita en ensam liten förgätmigej singla ner på myren på sidan 103?

Irrbloss – skrock och hokus pokus, eller?

Mormor har inte mycket till övers för Anitas intressen. Hon fnyser åt det hon kallar hokus pokus. Vad har Isa för inställning? Hur och varför förändras den under berättelsens gång? Hitta ställen i texten som visar på detta, skriv sedan ner vad du kommit fram till som en analys.

Tror du på det övernaturliga? Om du skulle positionera dig på en skala där mormor utgör ena polen och Anita den andra, var skulle du då hamna? Motivera ditt svar.

Tre generationer kvinnor

I *Det ringer, det ringer* samsas fyra generationer kvinnor på boksidorna. Deras historia vävs ihop med hjälp av minnen och drömmar. Inte minst mormors uthus fungerar som en tidsmaskin. Bland all bråte kan Isa förflytta sig bakåt i tiden. Hur fungerar det? Vad får det för betydelse?

En drömfångare

Isa hänger upp drömfångaren hon fått av Anita vid sängen. Hon är spänd på om den kommer att fungera och klurar på vilka drömmar hon egentligen vill ha. Isa hinner inte fundera särskilt länge, men hur hade hennes tankar gått om hon fått tänka dem till slut? Skriv ner dem som du tror att de gick. Fördjupa dig sedan och skriv ner en valfri drömskildring. Du kan välja en dröm som Isa helst inte haft eller en hon gärna drömt.

Drömtolkning

I *drömmar är det vårt undermedvetna som styr (...)* Ibland vill det undermedvetna berätta något som det vakna jaget inte förstått, säger Anita (s.66). Är du nyfiken på din egen drömvärld? Då gäller det att komma ihåg vad du drömt när du vaknar. Gör ett experiment, placera ett block vid sängkanten och börja dagen med att skriva ner det du minns av din dröm. Vilken känsla finns i drömmen? När och var utspelar den sig? Vilka personer finns med. Hur är de? Vad händer? Kan du se ett samband mellan det du drömt och ditt vakna liv eller mellan hur du kände dig och vad du tänkte på strax innan sänggåendet? Hur skulle du velat att drömmen fortsatte?

Anitas värld

I Anitas värld finns det mängder av speciella ting och fenomen. Gör en ordlista som förklarar vad följande är: bindi, det undermedvetna, medium, seans, energier, drömfångare, irrbloss.

Åskan går

Den natten Sonja försvann tjöt stormen och åskan gick. Åskan är också nästan det enda som skrämmer Isas mormor. Gör en affisch på temat åska där du i ord och bild förklarar hur den uppstår. Ta också reda på varför man helst inte ska tala i telefon när det åskar, varför åska är vanligare på sommaren och varför åskväder kan vara farligt. Vad ska man göra och inte göra när det åskar? Vad tror du är anledningen till att mormor är åskrädd?

Åskan i mytologin

Innan man visste att åskan var ett naturligt fenomen försökte olika kulturer och religioner förklara fenomenet på andra sätt. Här i Norden trodde vi att mullret kom från åskguden Tors vagn som drogs genom det mörka molnet av två bockar. När Tor kastade sin hammare i striden mot jättarna uppstod jättelika blixtar. I grekisk och romersk mytologi hade de största gudarna Zeus och Jupiter blixten som vapen. Idag tycker vi att de här förklaringarna är rena sagorna, men visst är de spännande och visst kan man förstå att man hittade på för att försöka förklara varför det small och blixtrade på himlen. Nu är det din tur att hitta på och ge åskan och blixten en icke-vetenskaplig förklaring. Skriv ner din förklaring, läs sedan upp den för en klasskamrat, byt och lyssna.

Att gå i sömnen

Isa går i sömnen. Det känns som hon är i trans och hon drömmer till och med att hon är vaken. Ibland är det svårt att veta vad som är dröm och vad som är verklighet. Att gå i sömnen är också vanligare bland barn än bland vuxna och en tredjedel av alla människor gör det. Gör en undersökning i klassen och ta reda på hur många som gått i sömnen någon gång. Minns ni inte, fråga hemma. Föräldrar brukar komma ihåg sina barns nattliga vandringar. Motsvarar resultatet en tredjedel?

På myren

Myren är en farlig plats på vissa ställen. Men vad är en myrmark? Vad gör den så farlig? Vad har den gemensamt med mossar och kärr? Gå till biblioteket eller slå i dina läroböcker och ta reda på det. Förklara med egna ord för en klasskamrat vad du kommit fram till.

Gå vilse i tidsmaskinen

Gamla människor har ofta samlat på sig massa gamla prylar och minnen. Sök upp en äldre släkting och fråga om du får titta i deras förråd. Gå vilse en stund i tidsmaskningen, precis som Isa, och intervju din släkting om ett par av de spännande prylar du hittat. Hur gamla är de? Finns det en anledning till att just de har sparats?

Robin

Sommarlovet är långt, men när höstterminen närmar sig blir det ändå tid för Isa att åka hem. Föreställ dig att hon hittar ett brev från Robin i sin väska. Vad står det? Skriv brevet han smugglat ner. Byt eventuellt med en klasskamrat som får besvara brevet som Isa.

Mycket läsnöje!